

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

VI. De obseruantia Regularum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

TRACTATUS SEXTVS.

De obseruantia Regularum.

CAPVT I.

Quam insigne Dei beneficium sit & gratia quod nos Regulis quibusdam obuallarit ac communiert.

INTER alia quæ nobis in Religione Deus Opt. Max. conuulit beneficia, non vltimum id est, quod tam multis nos Regulis & sanctis monitis & instructionibus communiat, & velut circumcingat, vt hæc ratione ab inimicorum nostrorum violentia tutiores simus & munitiores. Vnde non inseite à Sanctis Patribus consilia Euangelica, ciuitatis cuiusdam antemurali & vallo extimo assimilantur: nam sicuti illa tunc magis custodita & munita est, cum non solum murum habet, sed & antemurale, (licet enim hoc ab inimicis diffingatur, & ad terram deiiciatur, vincendus iis adhuc superest murus intimus, qui eos arceat & excludit) ita & duplici muro Religionis muniuntur ac circumcinguntur.

Regula & alia sunt & propugnacula Religiosorum.

Isaia 26. 1.

Vrbs fortitudinis nostre Sion, soluator ponetur in ea murus & antemurale. Primo namque nos fortissimo & inexpugnabili legis ac mandatorum suorum muro, deinde & alio exteriori vallo, vel antemurali, regulis inquam & constitutionibus Religionis communit & cingit, vt, dum hostes nos impereant, (vt pote quibuscum nobis inge & perpetuum certamen est) esto summum non-

nisi aliquid ex hoc antemurali frangant & deiiciant, primarius tamen legis & mandato: um Dei murus integer semper maneat, & nos salui & incolumes. Non exigua sane Dei gratia est, quod tentatio à qua impugnaris, ad summum non nisi paruam aliquam regulam te faciat infringere, cuius violatio ne ad veniale quidem peccatum pertingat, & quod modo in Religione etiam maioris facias illam violare, quam forte in sæculo fecisses graua peccata consciscere.

Vnde liquido patebit, quam grauis sit pusillanimum nonnullorum in Religione vitientium error, qui dum se regulas aliquas vident transgredi, & imperfectiones nonnullas committere, statim sibi persuadent, propterea quod hoc modo semper imperfectionis via cespitant & inquietantur se melius longe sacros, si in sæculo viuerent, quam in Religione tot imperfectionibus scaterent.

Est hæc grauis quædam Diaboli tentatio & illusio, vt pote quæ circa tanti momenti negotium (ipsam inquam vocationem) versatur: non enim hac aliud intendit, quam vt in mundum reuertaris, & ex hoc Regularum & consiliorum Euangelicorum septo & antemurali te desperabundus propripas.

Tunc quippe tormentis suis & machinis nemine obstante murum legis Dei quaterere certatim inciperet, & forsitan breui in peccatum aliquod mortale prolabi faceret. Modo vero tam facile id facere nequit, quod hoc antemurali ita munitus sis & propugnatus, in quo nimirum omnes illius ictus excipis,

cipis, & in quod uniuersa eius tela impacta illico distinguuntur, inter laborum in peccatum mortale proci- dendi periculo nimis quam procul di- stant. Et sane esto, multas id genus dis- splentias & imperfectiones in te, sen- tias, vna sola culpa earum quas in mundo committeres, grauior longe est, quam omnes, quas hic committis. Vnde tibi persuadeas velim, te, quamuis tibi tepidissimus & imperfectissimus videaris, multo meliorem fore hic, quam esses in saeculo.

Vna saepe
culam
saeculo com-
missa longe
grauior est,
quam om-
nes, in Re-
ligione con-
trita.

Hæc vna de rationibus est, ob quas nos Religiosum statum permagni face- re, & infinitas quotidie Deo ob singula- re illud, quod nobis ad eum nos euocan- do, contulit beneficium, gratias agere oportet. Esi aliud in Religione bonum non foret, quam vnum hoc esset id sane magnum, & vel ob hoc solum in primis ea & optanda & aestimanda foret.

Quid? Anne parum tibi viderur, quod, aliis in arena cum tauris & bestiis fatis luctantibus, tu superius tutus, in orchestra alienorum periculorum specta- tor consideras?

Aliis in medio tempestatum & vnda- um maris agentibus, tu in portu ab omni periculo securus nauiges? Aliis in medijs fluminum Babiloniorum vor- ticibus fluctuantibus & prope pere- uantibus, tu in ripa quietus & tutus con- sistas?

Regula &
consilia E-
uangelica
plurimum
mutant
ad obser-
uationem le-
gis diuinae.

Præterea Regula & consilia Euan- gelica maximo sunt ad legis diuinae man- data obseruanda adiumento. Qui enim consiliorum perfectionem seruare profiterur, facilis ei sit ipsa mandato- rum Dei obseruatio: & ex aduerso qui consilia seruare detrectat, nec ad perfe- ctionem aspirat, æger tunc ipsa Dei mæ- data seruabit. Hæc in sensu declarat & exponit S. Thomas illud Christi Domini in Euangelio pronunciatum, *amen dico vobis, quia diues difficile intrabit in re- gnum celorum.* Nostine inquit D. Tho- mas, quid de causa fiat?

Quodlib.
4. art. 23.
Matt. 19.
23.

Quia difficile est, quod homo præc-
pta seruet quibus intratur in regnum,
nisi sequens consilia & ad perfectionem
contineas diuitias relinquat. At si quis
consilia sequi proponit, huic prociue
est & mandata seruate: certum est e-
nim ipsam diuitiarum abdicacionem
rem nullam vt propriam possidere: nul-
la vt propria vti, conferre, vt homo se-
curior sit, nihil alienum se concuspice-
re: & Deum pro nos persequentibus
orare, & malefacientibus benefacere,
conferre, vt ab inimicis odio prosequen-
dis nimis quam simus remoti: & nun-
quam iurare, & si ad veritatem stabili-
endam, conferre, vt à periurio alienissi-
mi simus.

Quamobrem bene docent Sancti Pa-
tres, Regulas & consilia quæ in Religio-
ne profitemur, non modo non esse onus,
verum adiumenti ac subleuaminis vi-
cem præbere, ad ipsum mandatorum Dei
onus facile portandum.

Duobus id exemplis egregie osten-
dit S. Augustinus: Agens namque de
legis gratia suauitate pondus eius pon-
deri alarum auis simile esse perhibet. Hæc
namque adeo auem non grauant nec im-
pediunt, vt etiam alleuient, & subuolare
vt possit efficiant. Rotæ curules etsi ali-
quantulum graues sint & ponderosæ, ta-
men boues trahentes adeo non oner-
rant, vt potius exonerent, & in tan-
tum onus alleuient, vt nisi per rotas
staret, ne mediam quidem ponderis
quam trahunt partem trahere possint,
pari modo est de Euangelicis con-
silijs quæ Regulis nostris includun-
tur sentiendum: vt pote quæ vsque adeo
oneri nobis non sunt vel impedimento,
vt etiam rotarum vicem nobis præ-
beant, & earum adminiculo legis diuinae
onus & iugum magna facilitate & sua-
uitate supportemus, quod mundani
non nisi gemiscendo, sub onere sati-
scendo, atque ad singulos prope passus
cespitando, portant, quod harum ala-
rum & rotarum subsidio careant. Hanc
ob causam gratissimos Deo Opt. Max.

Serm. 22.
de Verb. A-
postol.
Ber-
nard. epist.
341.

Regularo-
tarum, &
alarum in-
star non
sunt oneri.

nos exhibere, Regulas magni pendere, & ergo earum observantiam medullitus & intimo cordis affectu nos affici oportet.

CAPUT II.

Perfectio nostra in ipsa Regularum
observatione consistit.

Provi. 3. 2. **C**onsilium est vita anima tua, & gratia, dulcedo, suavitas, fauoribus tuis, & palato tuo spirituali, iuxta illud Prophetæ, *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo.* S. Hieronymus epistola ad Hedebam, in quoduoodecim ab ea propositis questionibus ac dubiis respondet: quarum prima fuit, *Quomodo quis poterit perfectus esse?* eodem ad eam modo responder, quo Christus Iesus adolescenti illi, qui (vt in Evangelio traditur) ad eum veniens & coram eo genua flectens, petiit, *Magister bone quid faciam ut vitam percipiam?* quia salutis meæ negotium in tuto collocare in primis desidero.

Cui Dominus, Præcepta Dei nostri, hæc serua & salutem in tuto collocaris. Tum Adolefcens, *Magister hæc omnia obserua- us a iuuentute mea.* Addit autem Euangelista Marcus *Iesus autem intusus eum, dixit eum.* Ipso eum intrandi modo & gratia satis exterius ostendit, quo eum amore propterea complecteretur. Vir- tus quippe & bonitas ex se nimis quam amabiles sunt, Deique oculos & cor ad se rapiunt.

Sed mox ad eum Dominus. Porro *Si enim tibi deest, vade, quacunque habes ven- de & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni, sequere me.* In hoc, inquit Hieronymus sic perfectio est, vt ad ipsa scilicet Dei mandata, Evangelica consilia adiungantur.

Vnde venerabilis Beda ait, iis, qui præ-

ter diuina mandata etiam consilia sequuntur, secundum illam coronam auream, quam Moses priori superaddere in montelabio per circuitum iustus est, *Exod. 25. 25.* *Et super illam alteram coronam aureolam.* Per hanc enim analogice intelligi illam præmi & gloriæ præminentiam, qua præ aliis donabuntur, qui hoc in mundo ipsos etiam in perfectione anteibunt, præter diuina mandata Evangelica insuper consilia sectantes. Et hæc de causa Redemptor adiunxit, *Et habebis thesaurum in celo.* Id est consilia Evangelica sequens non modo vitam consequeris æternam, verum etiam in ipsa cælesti gloria eris diuissimus, & inæstimabilem thesaurum præteritæ possidebis.

Hanc quippe nobis Religiosis Deus *Opt. Max.* gratiam contulit, quod non solum nos de tenebris in admirabile lumen fidei & Evangelii sui vocauit, vt quos omnes Christianos, *Et in regnum filii dilectionis sue transiit* & regno celorum cum electis & amicis suis donare nos vult, verum etiam quod eminentur & præcillenter præ aliis in eo euehere & magnoates quosdam efficere satagit: atque ideo ad consilia Evangelica sectanda, ad ipsum inquam perfectionis statum, quem in Religione profitemur nos euocauit. Equilibrium ergo erit, vt tam em neoti beneficio pari gratitudine respondeamus: quod faciemus haud dubie, si quæ a nobis B. P. exigit, exacte obseruemus: *Quicumque inquit, & cetera in- gredientur, & in ea omnes eius constitit- tiones, Regulas ac vitæ ratione in integrum, & c.*

Et ad amissum obseruare desiderem, *Et cum diuina gratia ex toto corde & scribis, per- fectè eius seruare allaborerent.* In hoc porro nostro situs profectus est & perfe-

Hoc si facimus, boni futuri sumus Religiosi, si vero perfecte, Religiosi perfecti. Ipsum quoque Religionis nomen satis nobis obligationem indicat, qua ad hoc faciendum tenemur, ideo namque Religiosi dicimur, quod ad Regularum & con-

Nomen Regularium observatum regalarum flatur. 25. 16. 321. ad fratres secro sic agit, & sic stant in Domino dilectis. Ana- Etsiam, solliciti semper circa custodiam ordinis, ut ordo custodiat. Custodiam regulam, inque virtute & perfectione conferuatur. Tota Samsonis fortitudo & robur in capitis capillis sita fuisse perhibetur. hinc suas us detonsis vires amittit, & a Philistinis facili negotio victus & vincit. 13. 5. 19.

& consiliorum Evangelicorum observatione nos ipsos obligauerimus, ac velut deuinxiemus. Religiosus enim idem sonat quod religatus ac reuinctus, propterea quod non per diuina mandata solummodo ligatus sit & obstrictus; perinde ac reliqui Christiani, verum etiam per Evangelica consilia, qua Regule ipsius comprehenduntur. Hac eadem de causa Religiosi ab Ecclesia vocantur Regulares, ob eam videlicet quam ad Regulas suas seruandas habent obligationem, quod sane nomen in primis honorificum est, atque eo in Iure Canonico appellari solent. Hinc & nos a Concilio Tridentino & in Bullis Apostolicis a summis Pontificibus, dicimur Clerici Regulares. Nomini ergo nostro vsquequaque respondere studeamus & quam maxime Regulares simus, ac Regularum nostrarum obseruantes, vt nomini quo dicimur, vita ex aquo respondeat. Hinc S. Bernardus ad Religiosos quosdam, magno seruuore in perfectionis studio currentes, scribens, eosque ad in seruuore suo ulterius progrediendum exhortans ait: *Rogo vos fratres, & multum obsecro, sic agite, & sic stant in Domino dilectis. Ana- Etsiam, solliciti semper circa custodiam ordinis, ut ordo custodiat. Custodiam regulam, inque virtute & perfectione conferuatur.*

Tota Samsonis fortitudo & robur in capitis capillis sita fuisse perhibetur. hinc suas us detonsis vires amittit, & a Philistinis facili negotio victus & vincit.

Quod sane egregia figura est rei, quam hic tractamus. Quia sicuti Samsonis robur Deus in crinibus capitis situm esse voluit, eo quod Nazareus esset (qui status hinc erat veluti modo Religiosus) ex vnus instituti & secte prescripto intonsam Casariem alere debebat, nec nouaculam super caput suum admittere poterat, & quia callide & astu quodam ei capilli presecti fuere, (quod

Rodriguez, exercit. pars 2.

arcantum ipse suum e nimio erga uxorem Dalilam amore sui oblitus detexisset) vna cum capillis Religionem & que & fortitudinem amittit: Simili ratione omnis nostra virtus & robur in Regularum harum (qua leues quedam paruique momenti res, perinde ac capilli videntur) obseruantia consistit: sumus quippe Nazareus, id est, Religiosi & hos e capillos fouere, alere & nutrire tenemur, qui si nobis resercentur, ad instar Samsonis robore destituemur, facile expugnabimur, & ab inimicis nostris Philistinis illis tartareis & daemionibus, constringemur.

Virtus & robur Religiosi in regula est. Samsonis olim in crinibus.

CAPVT III.

Regula nostra ad mortale peccatum nequaquam obligant: hinc tamen occasionem sumere ad eas facile transgrediendas non oportet.

Regula & Constitutiones nostrae ad peccatum, siue mortale, siue veniale non obligant. Quod ipsum est de reliquis ordinationibus & mandatis superiorum intelligendum, nisi dum ea in nomine Domini nostri IESU CHRISTI, vel in virtute Sanctae obedientiae singillatim prescribuntur, quemadmodum in ipsis Constitutionibus declaratur.

Noluit siquidem B. P. eas in peccati laqueum & pedicam esse: quamquam hinc earum temere violandarum occasionem & ansam nemo accipere debet. Qua persuasione multos daemion inducere solet, vt Regulas & praeccepta maiorum de facili violent.

6. P. Const. c. 5. Regule Societatis licet ad peccatum non obligent, perfecte tamen seruanda sunt.

Quapropter B. P. N. hinc nobis praeccepta peccandi occasionem & laqueum, qui ex ipsa Constitutionum & Regularum obligatione sequi poterat, eripere, inde vero eandem a nobis integre

ce & per-

Amore potius Dei, quam timore regula sunt obseruanda.

In proemio Confus. §. 1

& perfecte ut ne velatum vnguem à perfectione deflectamus seruari cupiens, ait, Et loco timoris offensa succedat amor & desiderium omnis perfectionis, & est maior gloria & laus Christi Creatoris ac Domini nostri consequatur.

Atque adeo in ipso Constitutionum ac Regularum principio sic habet: *Inter-na caritatis & amoris illius lex, quam Sanctus Spiritus scribere & in cordibus imprimere solet, ad id adiuvare debet.*

Ioan. 14. 15

Quod idem est cum illo, quod apud D. Ioannem Redemptor Iesus ait: *Si diligite me, mandata mea seruate.* Aman- ti sufficit amari voluntatem nosse: bene morato filio satis est, solum patris sui voluntatem scire, nullis ut alijs timoribus extrinsecas opus sit.

Nec bonus Dei filius, nec seruus est, qui regulas teme- re violat, eo quod peccato non obstringant.

Vnde quicumque Regulas propterea, quod ad peccatum & infernum non obligant, facile infringit, & parui ducit bonus non est filius, imo ne quidem bonus seruus.

Dic mihi obsecro, illenè ex opinione tua bonus seruus foret, qui non aliter omnia iussa herilia exequi veller, nisi dum stricto ense, & sub pœna mortis hæc herus iniungeret? Illane etiam mortigera & morata dicenda coniunx, quæ irato suo diceret, equidem thorum alieno concubitu non polluam, fidemque coniugalem seruabo, ceteroquin horis me, quidquid mihi in mentem venit, facturam tamen si id tibi sciam fore ve displiceat? Tales porro sunt, qui, quod Regula ad peccatum & infernale supplicium non obligant, eas de procliu transgrediuntur.

Seruire regulas formidine pœna, & iussu mi est mancipii

Mancipiorum ac seruorum id proprium est, qui non nisi flagellorum & supplicij metu famularum suum præstant.

Vnde Poeta.

Oderunt peccare mali formidine pœna

Horat. lib. 2. epist. 16.

Verum odere non peccare boni virtutis amore

Ut Deo magis placeant & gratiores sint.

Monachus quidam nomine Martius Greg. lib. 3. vt scripto prodidit Magons Gregorius, Dial. c. 16. cum in montem Mariscum solitariae vitæ ducendæ ergo se contulisset, inibi ferrea pedem catenæ innoxuit, hanc vero ad rupem affixit, ne longius posset vagari, quam catenæ longitudo permitteret.

Quo audito Sancti Benedictus quem- dam è discipulis ad eum misit, qui ei diceret, *si seruus Dei es, non te tenent catena ferrea, sed catena Christi: Qui illico obediens catenam soluit, solutus tamen longius non processit, quam catena se extendebat, dum ad eam constrictus esset.*

Regula S. Benedicti exemplo non est catena ferrea, sed catena Christi.

Sic nos (quos à ferrea B. P. catena liberauit) ad Regularum obseruantiam, non sub reatus & damnationis obligatione, sed suauis amoris CHRISTI Domini catena constringi nos volens, hæc amoris catena magis ad illarum obseruantiam impellere & potentius inflammare debet, quam ferrea timoris peccati & pœnae infernalis.

Cæterum duo hic obseruanda sunt.

Primum quando Constitutiones & Regulae circa rem ad vnum è votis, quæ facimus spectantem, aut lege naturali inhibitam versatur, tunc illam sub peccati reatu obligaturam, sed non tam virtute Regulae vel constitutionis ipsius, quam ratione voti vel legis naturalis, vt id supra demonstratum est.

Regula quando duabus causis ad peccatum obligant.

Secundum, esto Regula ex se & natura sua ad peccatum non obstringat, nihilominus aliquem eam infringendo pecca-

Tract. 3. c. 10.

peccare posse, quod aliqua in eo negligentia, locordia, regulae contemptus, vel vilipendia, vel quid simile forte interueniat. Sicut id D. Thomas de ordinis Praedicatorij Regulis, quae ex se etiam ad peccatum, tam lethale quam veniale neminem obligant, loquens, bene obseruauit.

CAPVT IV.

Non propterea quod leue quid per Regulam praescribitur, excusatur eam infringens, imo potius accusatur.

Aliam quoque vulgarem satis vni asturare deum tentationem solat, vt Regulas aliquas nos transgredi faciat, nimirum parua, leuia & nullius momenti esse dicens, quae ijs aut ventantur aut praecipiantur, atque adeo sanctitatem & perfectionem in hoc negans consistere.

Hoc ille astu opem ad hoc ei ac vires praebente nostra inertia, languore & tepore sepe nos eas violare & infringere facit.

Vnde aduersus hanc tentationem armis quibusdam nos necesse est communiti.

Dico ergo primo, per ipsum, quod quis in sui purgationem adfert, leuia videlicet ea, & tenuia esse dictitans, culpam adeo non excusati & imminui, vt etiam quadantenus ingrauescat, & adaugeatur.

Est haec doctrina S. Augustini, de Adae namque inobedientia loquens, ait: Sicut Abrahæ in filio suo Isacco immo-

lando obedientia, merito magna & eminentens reputatur, quod res tam ardua & difficilis illi iniuncta esset: ita in paradiso tanto maior premi parentis inobedientia fuit, quanto id quod preceptum est nullius difficultatis fuit. Quod nullus in hoc ei sit excusationi locus.

Quomodo enim se primo nostri parentes excusare potueret, quo minus in re tam facili, vti erat ab vna tantum arbore abstinere, Deo veritati obedirent, praesertim cum alia permulsa in paradiso arbores, & fortasse meliora ferentes poma, minime decissent, de quibus comedere poterant?

Quid quæso fecisset Adam, si magnum quid ei Deus praecipisset? si quemadmodum Abrahamo preceptum, filium vniuersum vt immolaret, ita Adamo, mandasset dilectum vt viderem sibi sacrificaret, quomodo in ea sacrificanda putas morem gessisset, qui ne eam contristeret, ne la poma quidem vnus vt id mandarat Deus, eis abstinere voluit?

Pari modo ex eo, quod Regula, quas quis transgreditur, adeo sint seruata faciles, eius culpa & inobedientia magis aggrauatur.

Quod etiam notauit S. Bonauentura: Minima neglecta inquit eo turpius moribus maculam ingerunt, hominemque disceptatione digniorem reddunt, quo nauis in vitari facilius cognita potuerunt.

Si quod praeciperetur valde graue foret, ac factu difficile, aliquis forsitan excusationi esse posset locus, at in re adeo procliu: ac leui quam ad fore tui purgationem queas?

Ad haec quomodo mihi persuadeam in arduis & difficilibus fore vt obedias, sine in facilibus quidem ac leuibus obedientiam praestes? cui enim credam facturum eum quod maius est qui quod minus est non facit? Vnde S. Bernardus, Qui linguam suam & ventrem custodire non potest, monachus magna ne non est. elegit.

Qui cadit in parua, citius in magna ruet.

In specul. In neglecta

accusatio ni modum locus.

lib. 106. art. 9. ad 3. Ca. ut ibi ad 4. dicitur.

Minime volanda est regula, quia leuia praecipit.

Leuis materia grauiorem facit in regula transgressionem. lib. 14. de Civit. c. 15.

Lib. de m. non est. Et erat hoc, velut commune terrens di- quoddam apud Pisceos illos monachos mo. c. 50. principium, & ab eo suum illi abstinentia exercitium auspicabantur.

Et sentire Dicebant namque, quomodo, qui coercere non in exterioribus (quod facilius est) se possit, mo- ipsum non vincet, in interioribus, *naibus esse* (quod longe difficilius) superabis? *non potest.* quomodo spirituales & invisibiles (con- *facile est.* stes debellabitis, qui exterioribus quos non vincit, *tra oculis habet,* prevalere & resistere *difficile non* nequit?

quam sim- Hinc facile perspicere poterimus, ve- *ci-* rane an falsa sint illa, quae interdum in *Ephes. 6. 12* nobis ipsis, enimus ad res quasdam mag- nas suscipiendas. V. C. ad dura & laboriosa sunt nequa, ad mortificationes extraordinarias obeundas, etiam ad mortem inter Infideles & Gentiles op- petendam desideria, Si enim hic in um- bra ne levisimam pati & portare mor- tificationem vales, si etiam varias Re- gulas transgredi mavis, quam ut te in venia petas a mortifices, quomodo te credam ardua & perdifficilia aggressu- rum?

Quare rem acutangens Bonaventura, dicit: *Multis pro Christo optant mari,* *qui pro Christo molunt parvas inimicas* *Per parvas* *Et levia verba pati.* Sed quam ter- *nur ad ma* *res sonitus scilicet Sebastianus,* *quomodo sustine-* *ret idum gadij terribiliter Sibrantem?* Si verbulum aliquod acerbius ab alio in te prolatum, quod leniter per auras volat, te turbat & inquietat, quid erit, quando persecutoris gladius re ipsa defauiet? Quid quando falsa contra te in rebus grauibz testimonia producentur, & ut vera credentur.

Quocirca idem Bonaventura auctor est, ut in rebus leuibz nos vincere & mortificare assueamus: qui enim in his seipsum mortificare & voluntatem suam frangere nescit, multo id minus fa- ciet in magnis: *Minima,* inquit, *adversa to-* *lerare patienter assueo carnis,* *quia maiora* *non superat, qui minora tolerare non di-* *scit.*

Nouitius quidam, ut Dionysius Car- thusianus refert, magnam primis con- uersionis suae diebus feruorem praese- tulit, exinde vero, vti fieri assolet, inte-ruit ac profusus refrigit. Initio namque omnia illi erant perfacilia at postea quae libet humilitatis & mortificationis exer- citia illi difficilia apparere, & magnam ipse in illis obeundis molestiam coepit sentire. Graue & permolestum in pri- mis illi videbatur vile & abiectum quod- dam vestis genus, ab Nouitijs pro mo- re tunc gestari solitum. Huic ergo qua- dam die post meridiem dormitanti, ap- paruit per visum Christus dominus ob- longam & grauem humeris crucem ob- stans, cum qua anhelans & fatiscens, gradus quosdam in proximo positos co- natus est ascendere, at quod crux esset immensum grandis & lata, per gradus eam traducere nequirit. Quem Noui- tius laborantem & frustra sonantem mi- seratus, eique opitulari gestiens, ait, sine obsecro, domine tibi me in cruce hac gestanda suppetias ferre. Sed seue- ro & subitane vultu eum intuens Domi- nus, indignabundus ait, E qua tu au- dacia tam grauem & ponderosam hanc crucem meam ferre praesumis, qui ne habitum quidem illum adeo etiam le- uem mei amore gestare sustines? Quo dicto, visum disparuit, & Nouitius ex- perterritus, ad hanc exprobrantis Domi- ni vocem ita erubuit simul & animatus est, ut ex eo tempore, quantum antea in veste illa humili & vili gestanda mo- lestiae senserat, totum postea in ea voluptatis sentiret & gaudij.

CAPVT

CAPVT V.

Quam graue damnum sequatur ex eo, quod Regule parui fiant, tamen si in rebus minimis ac leuibus.

Luc. 16. 10

Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis erit, & qui in modico iniquus est, in maiori iniquus erit. Quod tentatio hæc qua in Regularum obseruantia nos damnos sequelescentes & remissos efficiere vult, non nisi leues paruique momenti res, eas esse dicendo in eo que perfectione & profectum nostrum consistere negando, adeo communis sit, hinc duo quoad hanc in præfens declarabimus: Primum, quantum è paruorum horum contemptu & vilipensione sequatur damnum. Deinde quod è contrario sequatur bonum deducemus. Duo namque hæc in verbis ante allegatis Christus Dominus significat.

Frequens est transgressio minimorum.

Ecc. 19. 1.

De primo siquidem ait: Qui in modico iniquus & infidelis est, & in maiori iniquus erit. Quod etiam antea per Sapientis os Spiritus Sanctus edixerat: Qui spernit modica paulatim decidet. Satis hoc esse debebat, vt diligentes & exacti Regularum obseruatores essemus, illaque eo nomine, quod parui momenti esse & pretiis videatur, nequaquam transgredi præsumeremus. Scimus quippe irrefragabile Dei verbum esse, eum qui modica contemnit paulatim prolapsurum, nec ante peccandi finem facturum, quam in maiora & grauiora impingat.

Initium ruinæ est à paruis.

Ierem. 28.

Hoc modo perdit ciuitas quædam & ab inimicis expugnari solet: vbi olim in Ierusalem factum esse conqueritur Ieremias: Cogitauerunt, Domine, inquit, dissipare murum istum, ciuitatis illius adeo valida & turrita, muroque & antemurali cincta: tetendit funiculum suum & mensurauit, & non auertit manum suam à perditione, id est, ante non destitit, quam eius

Ciuitatis perditio ex reparauit.

ruinam ante conceptam opere exequeretur. Ac quomodo eam executus est? dicit Ieremias: luxit & ad terram cecidit antemurale, & statim eo destructo non minus pariter dissipatus & uersus est, itaque ciuitas occupata est & intercepta.

Ad eundem porro modum & animæ nostræ ciuitatem ingrediuntur & expugnant hostes tatarici. Regule namque vti initio ostendimus eius antemurale sunt & vallum extimam, à quo ipse legis & mandatorum diuinorum murus obigitur, ambitur & communitur: quomobrem si illud antemurale conciderit & subuerterit linas, protinus etiam conciderit & dissipabitur murus, itaque anima tua expugnabitur, & præda parebit. Sapiens enim ait, Qui dissipat sepe, non videbit eum coluber. Si itaque hocce regulatum scriptum dissipare & vallum destruere incipias, sicut iam via serpens antiquus hac ingredietur, teque commordebit. Si uinæ sepe & maceriam aufers, & quod intra eandem continetur, patere ad prædam patiare, statim eam uindemiant omnes, qui prætergrediuntur eam.

Cap. 1.

Regule sunt antemurale hoc subleuo mandata Dei queque violantur.

Ecc. 10. 8.

Psal. 79. 13

Vt autem melius hoc intelligatur, est enim maximi momenti punctum, omiffis metaphoricis & figuratis loquendi modis, aperte & simpliciter tam loquamur. Nolle vis, quomodo fieri possit, quod Spiritus Sanctus ait, nimirum, eum qui parua & modica negligit, paulatim ac sensim in grauiora prolapsurum?

Eodem profus id modo fit, quo in peccato veniali contingere tum Theologi sancti Patres docerunt nos puenisse in Catechismo declaramus, peccatum veniale inquit quædam est ad mortale dispositio & via: Venialia enim quantumlibet multa sint, nunquam vnum constituent mortale, nec ad animum emortuam inferendam, gratiam & amicitiam Dei auferendam satis sunt, esto animam eodem tum emolliendo eam & debilitando, tum tepesciendo disponant & inclinent, vt facile ab occurrente aliqua tentatione & impugnatione queat expugnari.

Veniale dispositio inferendam mortale.

Pugnari, itaque in aliquod letale scelus præceps ruat.

Quemadmodum primi machinarum bellicarum in murum aliquem impacti imperus, etsi eum statim ad terram non dejiciant quatiunt tamen & disponunt, ut à postremis haud ægre sternatur, & sicut guttæ impluuij. in petram incidentes, licet per se quæquæ eam excauere & lacum in ea facere potens non sit, eam tamen singulæ ita disponere valent, ut in huius dispositionis virtute post sequentes guttæ eam excauent & lacunent.

Et qua non obijunt singula multa nocent.

Iob. 14. 19.

Primo se prater postea contra Deum.

Vnde Iob: lapides excauant aqua & alluione paulatim terra confunditur. Simili modo peccatum veniale hominem ad letale deinde committendum disponit & præparat, paulatim enim quis peccati morem exiit, & facere incipit, quod cum amore Dei non est coniunctum, exinde statim committet aliquid, quod amori huic aduersabitur.

Qui verbj gratia pro nihilo ducit mentiri vel etiam citra necessitatem iurare, statim corruet, & malum vnum alteri committens, audebit & passim mendacium aut rem aliquam controuersam iuramento confirmare.

Qui mēiri soles peiorare consuevit.

En tibi hominē in letale crimen prolapsum. Qui in parui momēti rebus murmurare & obloqui audet, mox occurrente illi occasione, quæ non ita leuis sit, se in præsentissimo seihaliter, peccandi periculo constitutum comperiet.

Qui ex negligentia, oculos hinc inde leuiter gyrat, qui oborientes sibi dere illicita & fœda cogitationes non statim à se reptit, haud procul à ruina distat, et enim aliquando cum minus cogitabit & non opinantis, cor assentiendo rapitur, quo oculi vel cogitationes ferebantur, & in momento fœde curruisse se intelligit.

Aliud quippe nihil per negligentem hanc incuriam, & iterata venialia peccata diabolus spectat, quam ut ad mortalia viam sternat.

Eodem igitur modo se res habet in Regularum transgressione & vilipendē-

ria. Diabolus namque gradatim & paulatim nos ad grauius malum disponit ac pertrahit, donec tandem in enormia & horrenda scelera nos præcipitare faciat. Principio namque magnum conscientie remorsum homo sentit, dum paruum aliquam Regulam infringit, postea non tantum & deum nullum penitus: pari etiam modo & gradu in orationis studio in examinibus & in reliquis exercitijs spiritualibus intepescit & languescit (nam hoc nequidem illi potius, & antiquius est quam Regula) dum modo ipsum omittit, modo non pro eo ardet, sed non nisi pro forma, nulloque inde collecto fructu, peragitur.

Religiosum paruum gligens se. sin. d. 10.

Ex hisce initijs, quæ exigua & leuia videntur, ingentes Religiosorum oriri lapsus & ruinae solent; uti notant Patres illa Euangelistæ Ioannis, (quibus de Iudæa proditoris contra Mariam Magdalenam quod præriosum illud vnguentum Saluatoris Iesu pedibus inungendis adhibuisset murmuratone loquitur, ut qui diceret satis longe futurum fuisse, si ipsum venundatum esset & redactum inde precium in pauperes effusum) verba exponendo, Dicit autem hoc Iudas ait Ioannes, non quia de egonio pertinebat ad eum, sed quia fur erat & loculos habens, ea qua miscebantur portabat, hinc quia vnguentum isthuc vendere ad ipsum; ut pote Oeconomum spectabat; ægre ferebat denariorum illorum decimandorum sic sibi ablatam occasionem esse: quapropter in damni huius compensationem, Redemptorem Iesum triginta illis denarijs, quorum in vnguento effusio acturam fecerat, vendere statuit.

Iudas Christus 30. denarij cur vendidit. Ioan. 12. 6.

Obserua inquit S. Augustinus & vide Iudam non pessum iuisse tum, cum Christum vendidit, neque enim hæc prima mali eius origo fuit, quippe id dudum corde fouerat, secūq; ferebat, tum litro erat & filius perditionis, Christiūq; corpore solum non animo sequebatur. Sic dum grandem Religiosi alicuius lapsus aduertes, ne tum primum malum eius cepisse puta, quia iam ante

Tract. 10. in Ioannem

Iudas dudum nequam fuit.

in

Apollata de hunc animo per- nesci fuit.

Inc. 16. Math. 16. per illa Ser- ba quid dicit in hi- dare, &c.

Sensim la- bimus sine sensu. Job. 41. 13.

Ierem. 6. 8.

Sensu Re- gula seruati- onem.

ante in perditionis statu versabatur : iam dudum corpore tantummodo in Reli- gione egit non animo, iam dudum spiri- tu omni carens orationes & examina o- mittens, denique Regulas suas prater- gredi graue non ducens. Hisce ergo de pulucribus isthuc ortum est lutum.

Idem quoq; notat S. Hieronymus di- cens: infelix Indas damnum quod ex effu- sione sanguinis se fecisse credebat & sibi Magi- stri precio compensare. vide quonam malo- rum auri cupiditas, & quod paulatim de pecunia quid clanculum tolleret, & ali- quid sibi retinere cuperet, ludam perdū- xerit: vt & ipsi etiam in rebus admodum paruis incipere timeamus, hoc videlicet est, quod ait Iob: *Furor meus (inimici) praeceps egestas.*

Primo namq; anima per imperfectio- nem & culpam venialium multitudi- nem nec non per orationis & spiritualiū exa- citiorum defectum depauperatur & debilitaturq; inde postea in gratia & mortalia proruit: qui negligenter ambu- lat omnia imperfectionum genera pas- sim degluciens, mox etiam aperta & ma- nifesta peccata deuecrabit. Quocirca ca- ueamus quam diligentissime, ne Dæmo- ni aditum patefaciamus. Regularumq; timorem ac reuerentiam exuamus ip- sasque vilipendamus.

Et quoniam per Ieremiam sic Domi- nus cominatur: *Eruadit Ierusalem, ne for- te recedat anima à te, ne forte ponam te de- sertam terram inhabitabilem:* hinc o peram- da & Religio: hinc disciplina & obser- uantia, quam nos Regulae docent, te conformes, ne forte à te recedat omni- potens, reque derelinquat, itaque tur- pem & deplorandum tui ca- sum videamus.

C A R V T VI.

De ingentibus donis, quae è Regularum ob- seruantia & assimatione sequuntur, etsi alioquin circa res paruas ea versentur.

Ergo serue bone & fidelis, quia super pau- ca fuisti fidelis super multa te consti- tua: intra in gaudium Domini tui. In hisce Redemptoris nostri Christi verbis in- gentia nobis declarantur bona, quae è di- ligenti Regularum obseruantia, reueren- tia & assimatione, esto circa minutias & parui momenti res ea versentur, quam in in hominem resaltant: Ergo, inquit, illud intra. Serue &c. poro tam eximium & tu reposit. peremittens erit gaudium & merces, quod te eo quod super pauca fidelis & diligens fuisti manet, vt non tam gau- dium intraturum dicat in te (quia à te capi non poterit) quam ex aduerso te ingressurum in gaudium, ipsumque cir- cumsecus superabundaturum, perinde vt dum in aulam intras, quae te multo capaxior & amplior est: Et alio in loco ait: *Mensuram bonam, & confertam, & coagulatam, & superfluentem dabunt in sinum vestrum. Præmii & gloriae, quae propterea nobis dabitur, mensura non est parca, scilicet, & ex æquo commensa, sed mensura conferta & superabun- dans.*

Matt. 23. 21. Gaudium bisquisit manus est. Luc. 6. 38.

Videamus iam, quam obire eos, qui in modico fideles sunt, tam ample Domi- nus remuneretur & extollat. Quia nimi- rum in hisce rebus paruis & modicis melius alicuius fidelitas elucefcit, & quid facturus sit tum, cum maiora illi committetur. Ita id Dominus ipse apud S. Lucam asseuerat dicens, *Qui fidelis est in minimo, & in maiori fidelis erit.* Notan- dū vero non dixisse Dominū, *Qui fidelis est in maximo & in minori fidelis erit:* sed cōtra magis: namq; fidelitas alicuius per- spicienda

Remune- rat Deus parua quia fidelis, et in his apparet. Luc. 16. 10.

spicienda videtur in modico. quam in multo, sicut fidelitas & conomi aut quastoris alicuius non tam apparet in eo quod centum aut mille aurei rationibus suis non defunt, quam, quod ne obolus quidem. Bonus et obsequens famulus nō tam agnoscitur in rebus magnis exequendis, quā in paruis et minutis, & ad quas

Obediencia
fili in mi-
nimis ma-
xime nota-
tur.
faciendas minime obligatus erat. Boni denique filii obedientia & erga Patrem amor non tam colligitur ex eo, quod in grauius, magniq; mouentibus ei morem gerit, quam, quod ne in minutis quidem a patris sui voluntate ac beneplacito vel latum vnguem desistere studet, aut aliquid facere, quo eum vel minimū offendar, aut modicam molestiam creet.

Bonus reli-
giusus mini-
ma cauet.
Pari modo religiosus bonus nō tam ille habendus est, qui sedulo ne in graues defectus ac letalia crimina incidat, cauet, quam qui singularem & magnam in omnibus regulis & obediētiis, quaprumlibet paruis & minutis, adimplendis sollicitudinem ac diligentiam adhibet.

Hac itaq; de causa eos, qui huiusmodi sunt, Dominus ita remuneratur & extollit, tātis quoq; beneficiis cumulat ad eo denique in eos liberalis & effusus est, propterea quod ipsi vicissim Deo se liberales exhibeant. Atq; hoc innuit Apostolus Iacobus, dum ait, *appropinquate Deo*

Jacob. 4. 8.
Et appropinquabis Sobis. Quanto autem Deo fies vicinior, liberalioremq; te erga eum exhibebis, tanto ille in te effusior erit, maioribus te beneficiis & fauoribus praeueniens: Iam qui serio solliciteq; alaborat ut Deo Opt. Max. placeat, eiusq; voluntatem faciat, non in ijs modo quae obligationis sunt, verum etiam quae cōsili & supererogationis, nec tantum in maioribus, sed & in minoribus: atq; ad eo in omnibus, id quod melius & perfectius est, quodque diuinæ voluntati cōformius fore nouit, agere procuratus in Deum liberalis est: hinc & ipse Deus vicissim in illum se liberalem praestabit.

Liberale
in Deum
quis?

Hi intimi & familiares Dei amici sunt, hi eminentiorib; ab eo gratis & prerogatiuis extraordinariis donantur, hi ma-

gis in virtute & perfectione crescent, & super alios proficiunt & excellunt. Vt etiam experientia teste videre est: Horum siquidē non aullos cognouimus, qui in spiritu & donis diuinis admodum fuere eminentes, alios audiuius, esto veterani essent, in cuiuslibet tamen regula & praeccepti, quantumlibet parui & minuti obseruantiā & exacta custodia, tam singularis fuisse, ut omnibus intuentibus & exemplo essent & confusione per hanc fiam adeo illos Dominus extulit & eminentes reddidit, imo & in saeculo, videre est famulos, qui hoc modo Dominis suis seruiunt, omnimodis soliti ut, quacūq; in re possunt, magna atq; ac parua, ordinaria pariter & extraordinaria, illorum voluntati pateant & placeant, illorum praconseruis suis beneuolentiam sibi conciliare donaq; & beneficia eximia ab illis consequi. Ita porro & in domo Dei res se habet. Quippe qui se velut paruulos gerunt se inquam humiliant, & parua ac minuta in religione exequi gaudent, hos pra aliis complectitur Deus, hos deliciosius tractat, his item multa beneficia pra aliis elargitur. *Smite paruulos & nouiceos prohibere ad me Venire, talium est enim regnum calorum.*

At qui altum sapiunt, libertatem sectantur, veteranum agunt, & parua adeo non magni faciunt, ut etiam quodammodo contemnant et dedignantur, rati, nouitiorum ea propria esse, eos Deus humiliabit, & a se seu spurios reiciet iuxta illud Prophetae: *Si non humiliter Domine sentiebam, sed exaltatus animā meam, sicut ab lactatū est super Matre sua, ita retributio in animā mea.* Mater enim sua puero iam grandiori vbera & lac suberabit, ac pusioni ea praebet, eumque brachiis & sinu fouet. Ergo inquit nisi me Domine instar pueri humili, projice me a facie tua, & ablega a conspectu tuo, sicuti Mater puer a conspectu quem ab lactare vult, a se abdicat. Adhuc, puero iam ab lactando, papillae absynthio & amaro aloes succo inunguntur, ut in quibus miram antea suauitatem & dulcorem percipiebat, amaritudinem iam

Perfūm-
na a nā-
ter a Dio
extollunt.

Epist.
Hebr.

in prin-
2. 1000.
4. pag.

Matth.
19. 14.

Parna tē-
rennentes
Dem re-
spuit.

Psalm. 130. 2.

Nolens hu-
milis sit
puer a cō-
spectu Dei
ablegatur,
ut sicut ab-
lactandus
a matre
iam

iam in illis inueniat. Hanc maledictionem Deus etiam sibi imprecatur, eamque extendit & ad eos, qui se in abundantia effecerunt, qui pueri & paruuli esse detrectant, quibus nimirum contingit, vt, cum antea in oratione, & exercitijs spiritualibus, dulcedinem & saporem inueniant, in iis postea amaritiam experiantur, omniaque illis in ablynthium transeant.

Epist. 3. ad Helio.

Quam ob causam ait D. Hieronymus: Mens Christo dedita, ei que placere gestiens, aque est in maioribus & in minoribus intentata est, sciens, etiam pro otioso serbo ac cogitatione Deo reddendam esse rationem, & optime intelligens, a rebus minoribus paulatim ad maiores descensum & prolapsum fieri; ac simul certa est, sibi, si in modico fidelis est, multa ac magna a Deo collatum iri. Itaque nihil vt exile & modicum reputat, sed omnia plurimi & permagni facit, Et hoc ipsum serio inculcas S. Basil. ait, *Stude ut maiorum virtutum compos efficiaris, neque in rebus tuis negligas.* Nullum omnino sit & ritum, quod parum pendas: quamuis illud tenuissimum & insignissimum sit. Nullum omnino inuitus est, qui contemptus non cumprime nocere, magnumque nobis inferre damnum queat.

in princip. 2. tom. fol. 4. pag. 2.

CAPVT VII.

In quo, quod dictum est, aliquibus exemplis confirmatur.

4. Reg. 5.

Naaman, diues & potens erat, & Regis Syriæ intimus, vt pote militiae eius princeps, verum lepra infectus. Hic audiens, in Samaria Prophetam esse, Eliseum nomine, qui omnigenas curaret infirmitates, ipsos etiam mortuos ad vitam reuocaret; commendatitias a Rege Syriæ ad Regem Israel litteras obtinet, vt hic illum a lepra sua, mox vt venisset, & litteras protulisset curari iuberet. Itaque in Samariam cum magno equorum & curruum apparatu, profectus, vt ad Elisei ostium venit, seruos ad eum nigredi cum mandatis iuberet. Sed hic ad Naaman foras non egressus, duntaxat ei renuntiat: *Vade & lauare sepius in Iordane, & recipies sanitatem caro tua, atque munus ab eris.* Hoc re-

4. Reg. 5. 10

Rodriguez, exercit. pars 2.

sponso irritatus Naaman, Putabam, ait, quod egredere tur Prophetam ad me & stans magnis ceremonijs, inuocaret nomen Domini Dei sui, & tangeret manu sua locum lepra & curaret me: Et ecce aliud nihil dicit, quam vt in Iordane lauet. Numquid non meliores sunt Abana & Pharbar flumines Damasci omnibus aquis Israel, vt lauet in eis & mundetur? Abeamus ergo: neque enim propterea huc me tanto labore venire necesse erat. Cum ergo conuersus ab itum pararet, quod putaret id parui momenti esse, & propterea vilipendendum, accesserunt ad eum serui sui, eo haud dubie prudentiores & dicunt, Pater, & si rem grandem dixisset tibi Prophetam, certe facere debueras; quanto magis, quia nunc dixit tibi, *Lauiare & mundaberis?* Ergo rationi cedens ad Iordanem abit, & septies in eo se lauat, post lotionem, ecce a lepra mundatur, & restituta est caro eius sicut caro pueri paruuli. In eo ergo quilli paruuum, contemptibile & exiguum videbatur, eius salus & valetudo consistebat.

Naaman in parua re obediens sanatur a lepra.

Idem etiam in rebus spiritualibus vsu Salus non venit, quae prope in exilibus & minoris illis rebus, quas regulae praescribunt, salus non nisi sita est. Sic est profectus & perfectio sita est. Imaginis alicuius perfectionem & venustatem non nisi quibusdam in apiculis, & lineolis tenuissimis consistere certum est. Si ergo tibi ad salutem hanc spirituales, ad profectum & perfectionem hanc consequendam diceremus difficultia & ardua quaedam suscipienda tibi esse, certe facere debueras, & quamuis impederes operam vt bene collocatam & impensam crederes; quanto magis nunc, cum per quaedam tam factu facilia eam consecuturum te dicimus? Quocirca quod regulae circa res tam faciles & paruas versentur id nulla nobis inertia & negligentiae esse debet occasio, verum, vt magis hinc adeas seruandas animemur, cum rebus tam paruis & facilibus profectum & perfectionem nostram contineri videamus.

Cisterciensibus Monachis olim per Regulam erat praescriptum, vt ad mensam sinem micam panis quisque colligeret, easque vel

Lib. de Cisterciensibus illustratus ord. Cisterciens.

Monachus ob micas post mensam manu sententiam pessi.

vel comederet, vel in lancem congregaret, Factum est autē uti, cum de illis Monachis non nemo Deum timens, & Regularum obseruās micas iam manu collegisset, à lectione mensali cui atendebat, absorptus suā eas manu teneret. Intasim Prior lectiois finienda, & à mensa surgendi signum datum Monachus ille ad se reflectens, perplexus hæsīt, q̄ micarum absumendarum, vel in lancem mittendarum iam non esset locus; vnde ob negligentiam, quam in illius regulæ obseruantia ostenderat, cōfusus, altud eius refarciendæ remediū sibi nō putauit esse, quam ut culpā suam cōfessus superiorē adiret, & pœnitentiā quandā propter eā peteret. Micas ergo pugno clauso tenens dicitis à mensa gratis, superiorē adit, & ad pedes eius prostratus, culpam quā ad miserat p̄ offretur, magnaq; animi demissione pœnam sibi pro ea aliquam petiti iniungi. Prior pro ratione & mensura culpæ, eum corripit, rogans quid de micis factum esset? Eo, manu, inquit, eas, Pater contineo, Eas inquit, prior, mihi exhibere: tum alter extendit brachium pugnumque aperit; sed ecce loco micarū gemmas pretiosissimas exhibet. Notat autem eo loco auctor hoc dominum miraculo monstrare voluisse, quanto opere sibi seruētes Religiosi, quique non primarias solum, sed & leues & minutas Regulas quam exactissime custodiunt, placeant.

M capanis in gemmas conuertuntur in manibus religiosi.

Fructus obseruationis in manibus regularum.

Idem exemplum & Surius in vita S. Odonis Abbatis refert, ipsumq; eī, cum adhuc subditus esset, in Nouembri scribit contigisse, etsi id ipse, qua erat humilitate narraret ac si alteri euidam Religioso euenisset.

Calarius lib. 6. Dial. 6. 15.

Tempore Frederici Imperatoris, cum vna ex Abbatibus Imperialibus quibus de p̄posito prospicere ad Imperatorē ratione lu is Patronatus spectabat, vacaret, duoque ad eam Monachi denominati essent, & vter alteri p̄ferendus videretur incertum foret, alter eorum magnam auri vim Imperatori, quā in Monasterio coaceruarat, obrulit, quatenus

sibi suffragium ferret. Accepit aurum Imperator, seque pro eo statutum recepit. At postea comperito, illius competitorē virum bonum, simplicem virtutibus conspicuum, Regularumq; suarum obseruantissimum esse, cum suis cōsilio in eo, qualiter indignū illum amoueret, & ob virtutes suas electum confirmaret, a quodam suorum auditu: Domine, audui Monachis illis regulam esse, vte acus sartorias portent: Maestas ergo vestra, vbi in Capitulo Monachali erit, ab illo dissoluto & irregulari acum mutuo petas, quasi digitos suos mundare velit; quam si ille ad manum non habuerit, inueniens causam cur eum, ad posituram nō admoueas, q̄ regulam non seruat. Quod cum factum esset, & ille acum non haberet, ac competitori suo, Acum, quæso tuā Pater mihi mutuā da, quam hic ilico produxit & ei dedit: Tum Imperator: Næ tu bonus es Monachus, Pater, ac proinde tanto honore dignus equidē decreueram collegam tuū denominare, sed ille se indignum reddidit, cū regulas non seruet. Apparet enim qui parua negligit & non curat, eum etiam magnam neglecturam. Haecq; occasione isthoc ab regimine amoto id in alium illum regulæ suæ obseruatorem corulit.

Monachum ministrum regularem non obseruatur ad prelatum.

Calarius lib. 4. c. 19.

Matrona quædam Nobilis cum mudo nuntiu remittere, & habitū Religionis assumere veller in Monasterio, cui vt Vicarius p̄erat Monachus quidam Florinus nomine; ipso reclusionis suæ die lautum notis & amicis suis conuiuium parauit, ad quod etiam dictum Vicarium inuitauit, scoulatibus quidem carnes, Florino vero pisces, nam ex Regula p̄scripto, & quod Abbas ita iusserat, apponebantur, carnem gustare non poterat. Is ergo carnē videns in eā capite oculis ferri, eamq; appetere: quare manu in scutellā vicinam missa, carnis assæ frustū arripuit, & cum iucunditate quadam oringessit. Sed iusto Dei iudicio, buccella illa ita gutturi trāsuerim inhaesit, vt nec inferne trajcere, nec superne eicere possit. Cū prope suffocaretur & oculis inuersis

Carnem contraxit quia comedens depresse non potest.

his iam iam esset expiraturus, alius Religiosus, eius socius, pugnum tam validum cervici Florini impexit, ut carnea buccella foras exiiret. Cognoverunt autem omnes, id in eius irobedientia poenam & castigationem contigisse.

1. p. l. 1. c. 60
Historia or
din. D. Do-
minici Fer-
nando ca-
stillo au-
ditore.

Cum S. Dominicus Bononia habitaret, ecce subito de nocte demon fratrem quendam laicum tam crudeliter vexare & contundere fustibus cepit, ut ad verborum insultorum, strepitum & fragorem reliqui fratres excitarentur: qui eum ex mandato S. Patriarchæ Dominici ad templum detulere: verum adeo gravis fuit, ut vix fratres decem eum ferre possent. lanquam ingressis, omnes statim lampades extinctæ sunt, nihil profus ut viderent, Dæmone interea miserum Laicum diris modis torquente, tum Dominicus eum in virtute D. N. Iesu Christi dicere iubet, cur fratrem hunc cruciaret, & cur in ipsum ingressus esset? Respondit Dæmon, quia vespera superiore, sine venia & non præmissa benedictione bibit, in quo instituti sui morem & Regulas est transgressus. Hæc dum sunt, pulsatur ad Matutinum & ait Dæmon, diutius hic me commorari nefas est, quia iam cucullati ad Deum laudandum surgunt. Et his dictis abiit frater seminece relicto & tam contuso & elumbato, ut toto die proximo in pedes consistere, seque locum movere non posset.

Sine Venia
bibere à dæ-
mone obse-
ditur.

Lib. 1. dial.
cap. 4.

Simile huic exemplum refert S. Gregorius in Dialogis, de Moniali quadam, in quam cum Lactucam non præmissa benedictione comedit, malignus spiritus ingressus est.

CAPVT VIII.

De aliis quibusdam rebus, quare regularum infringendarum esse solent causa: & quod aduersus illas adhibendum remedium.

Regularum violatio interdum à nescio quo pudore pusillanimitatis sui retinentia, vel (quod potius dicendum) nimia im-

mortificatione oriri solet, quod mirum alicuius in petenda à superiore licentia faciendi id, quod sine illa facere eum nefas est, difficultatem sentiat. Unde necesse erit illam difficultatem sic complanare, non dico, ut plane non bibas non comedas, non loquaris, non fumas & accipias, quod alius tibi dare vult, sed ut omnia illa cum superioris facultate facias. Quod enim cum Dei ac superiorum benedictione facere potes, cur id sine illa exequi cupis? At dices anne toties & ad singulas regulas, superior mihi est aduendus? forsitan est is occupatus & ægre id ferret. Hæc est impostura & error, contra quem in præsens scribo. Adeo superiores propterea non stomachantur, ut nulla è re maiorem consolationem sentiant, magisue edificentur. Hoc namque eorum officium est. Tantique religio facit, quod valde sis in obediendo exactus, nihilque penitus sine licentia facias (quo hac ratione magis proficias, & meritum tuum amplius) ut non minus esse non credat quod aliquis domi sit superior, & post eum alius quis, cuius partes sint, tibi ad quæcumque tibi opus erunt licentiam dare. Ergo cum id suum officium esse, & ad hoc se huic applicari norint, certum est, illos minime stomachaturos, gauisuros potius quod ad ipsos recurras. Non secus ac Mercatores & opifices ægre ferre non solent, quod aliqua opificiorum & operum suorum exercendorum sibi detur occasio, imo eo gaudent magis, quo opificium suum exerceant sæpius, & plures ad ipsos ementes confluunt: Sic & boni superiores facere solent. Unde si tu contrarium de aliquo eorum cogites, tantumdem haud dubie facis, ac si eum ut bonum superiorem non haberes.

Ad hæc quomodo obsecro ægre ferat superior, quod ad ipsum recurras, licentiam ab eo petiturus faciendi eius quod de ea non habita facere non posse nouit? Si impertinentia & superflua quædam rogaturus eum adires, vereri forte posses, ne stomacharetur, sed cum petas id quod in Regula signa-

dd 2 ter

ter exprimitur, mire potius gauder: magna quippe illi consolatio est videre, quod subditi sui tam exacti Regularum sint observatores, & iussorum tam observantes, & parva ac minuta tantifaciant. Et e contra, quod cum huiusmodi rebus ad superiores non recurratur, magnopere ipsos cruciat, & molestiam ijs non parvam creat, vident enim Religiosum illum libertatem & exemptionem quandam ambire, & iam iam sine licentia isthac omnia facere audere, perinde ac si nullus domi esset superior, ad quem posset recurri, & quasi non esset Regula, que ijs de rebus ageret.

Hoc ergo superiore, seu bonam aliquem patrem, de bono filiorum sollicitum, de malo vero indolentem ægrie ferre debere verisimile est. Hoc proinde est, à quo scio ipsi nobis cauere deberemus, vt ne hanc superioribus molestiam creemus.

Inde etiam infertur, quod sicuti nemini graue videri debere diximus, superiorum adire ad licentiam petendam eius rei quam & à Regula præscribi, & quam sine licentia se facere non possent, ita multo minus nobis graue videri debeat, fratri nostro indicare, non esse nobis licentiam faciendi id, quod ipse per Regulam vetari, & sine facultate à nobis fieri non posse nouit. Est hoc permagni momenti monitum. Solent quippe idcirco nonnulli Regulas quasdam transgredi, ne se mortificent, in licendo, loquendi, vel accipiendi id quod mihi das, facultatem non habeo qui tamen interdum excusare se volunt, dicentes ideo se id fecisse, nec dicere ausos fuisse, id sibi facere nefas esse, ne alium illum mortificent. Sed hoc est alium vt parum Religiosum, & Regularum suarum parum observantem censere. Adco vero inde non mortificabitur, vt etiam valde ædificandus sit, vbi te Regula tam videbit observantem: qui fortasse haec in occasione tui periculum facere voluit, & videre quam tu Regularum tuarum sis sollicitus & tenax. Te

*Superiores
consulendi
in re etiam
parua.*

*Grane ve-
gn a trans-
gredi obre-
spectis.*

*Regularis
observans
ædificat a-
lios.*

Religiosum (es etenim) & Regularum tuarum obseruantissimum videri gaude: hoc enim nemini displicere potest, placere potest.

Alij vero, hic ita se excusare solent, Ideo id feci, ne scrupulosus viderer. Hæc item parum laudabile foret, si quis eo quod quis Regularum suarum obseruans sit, non tam est scrupulosum videri, quam Religiosum. Et sane malum inprimis & illudabile foret, si quis eo erubesceret, quod Religiosus, Deiferuus, Regularumque suarum amans videatur. Hic namque inter alios mundi abusus & errores est, quod cum quis virtutum inire viam, Sacramenta frequentius usurpare, & aliquatenus se ab illorum conuersatione per solitudinem subducere proponit huiusmodi obloquatur, pique alterius proposita excusent. Hinc multi palam & aperte se virtutum exercitio dare non audent. Sic in Evangelio princeps ille ad Christum non nisi de nocte venisse scribitur, quod de die & palam omnibus venire non auderet. At in Religione plane aliter te res habet: vnde danda nobis opera vt semper ita se habeat: Inter alia magna quibus nos Religiosi fruimur, bona, illud non mediocre est, quod in eorum congregatione agamus, qui omnes in virtute indies proficere, & semper Religiosiores esse student: in quo qui magis excellit, is pluris æstimatur. Bonus porro Religiosus in amore Dei & virtute ita fundatus & solidus sit oportet, vt, esto aliquam in hoc cœpto contradictionem experiretur, non propterea à bono, & quod melius est sectando, dimoueri, ne Religiosus & Deiferuus videri erubescere debeat. Nam quem huius rei pudebit, timere is debet, ne & Dei filius eum vt seruum suum agnosceret, & coram Patre suo confiteri erubescat, sicut aperte in Evangelio asseuerat: *Qui me erubuerit & meos sermones, hunc filius hominis erubescet, cum venerit in maiestate sua & Patris & Sanctorum Angelorum.*

*Religiosus
non curat
quid alijs
quæritur
aut bene
aut quædam
admodum
faciat, sed
sua.*

*Religiosus
non curat
hominem
monetur
dicitur
luc. 9. 26.*

Luc. 9. 26.

Si quis nobilis seruum conduxisset, qui

Famulus
domini
suum er-
biscum in-
dignum quis
recipiat.

quicum conmitteretur & honoraret, & hic tam arrogans & fastuosus esset, ut, cum simul cum domino foras prodiret, non pone eum, sed nimis quam procul ab eo sequeretur, ne illius famulus videretur, certum est, illum domo eiciendum & proferendum. Idem porro supplicium meruatis, quem & Dei seruum, & Regularum suarum seruicem videri pudet.

Religiosus
domesticus
& exter-
nus ad finem

Ut autem hanc rem omnem clare perspiciamus, ipsi nobis persuadeamus necesse est, non domesticos solum, sed & externos multum adficiari, si quando nos in Regula um obseruantia exactos & illatum perstudiosos vident. Verbig. Si ubi cum illis loquimur, campana signum datur & his dicimus, Domine ad hoc vel illud officium signo hoc euocamur, & honeste modesteque eis dimissis, con nos conferimus, quo volumur. Constat certe seculares nonnullos hoc facti magis adificatos fuisse, & plus inde commodi cepisse, quam ex omni eo quod ipsis, apud eos manendo, dici potuerit.

Quoque qui id facit, senior est, maioribusque naua donis instructus, magis adificatur.

Adeo ut cum quis in Regulis suis seruandis exactus & serius est, & facultatem sibi perendam esse ait, ad id quod alter eum nouit sine ea facere non posse, non id pudibunda reticentia sit, non incivilitas (et si alius ille Pater sit annis grauis) non denique scrupulositas, sed ardens erga disciplinam Religiosam studium, & proficiendi desiderium.

Itaque hoc neminem offendere, sed omnes maxime adificare notum est. Si singulare & extraordinarium quid culpam esset facicendum, aliquam forte excusationem mereri videatur, si quis tum dicat, singularis videri nolo, ne me quis hypocritam putet.

Illud vero de quo hic agimus, aliud non est, quam Regulam tuam seruare. Pretere si semel id feceris, ianuam quoddammodo ocludis, ne huiusmodi quid

in posterum tibi contingat, quod magna quietis occasio est, at si semel auscultes, & ianuam his adaperias, causam præbes ut & alias hac via te hostes adorianantur.

Quoniam prater bonum & commodum id, quod inde sibi quisque colligit, fratri quoque suo non mediocriter commodat. Nam fortasse alius ille ad regulam illam non reflectebat, qui tuo exemplo commouitus, ad eam reflectere, & eam æstimare incipit. Et sane melius illi & salutaris monitum dari te non potuit.

In Chronicis Hieronymianorum Religiosus quidam silentii legitur obseruantissimus extitisse, atque illo nomine apud omnes magno in honore & reuerentia fuisse, qua fama vir quidam nobilis exortus, monasterium eius adit, cum illo colloqui audis. Hunc ergo ut vidit solum ad hortulum suum properantem, ei instans inelamat, ut eum ad se cum loquendum perolieret, at Dei famulus nec steterit ut videret à quo vocaretur, nec verbum ei vllum locutus est. Hunc ergo pone cum sequeretur, ambo simul hortum ingressi sunt.

In cuius ingressu vir Sanctus se in terram ilico prostravit, oculosque manu velans, ei qui sibi loquebatur ait, An ignoras, Domine, te fas mihi non esse, sine Prioris mei potestate alloqui? Quod dicto, rursus se in terram abiecit, alud ultra verbum non proferens. Nobilis autem ut hanc viri Sancti taciturnitatem vidit, tertius eum premere noluit, sed ut historia testatur, domum abiit magis hoc illius silentio, quam si mille ex eo verba audisset, adificatus.

Alius eiusdem instituti vir Sanctus (viti in eisdem ordinis Annalibus referitur) inter cæteras, quibus conspicuus erat, virtutes, hanc habebat, quod valde paucum & raro loqueretur, maxime temporibus iis, quibus seruandum erat ex Regula silentium, nec non in iis locis in quibus loqui est interdicitum: pura in claustris vel templo. Quare tam studiose cauebat,

Chronicis
ordin.
S. Hieron.
c. 28.

Silentium
adificat ex-
ternos.

Ibid. c. 28.

*Silentio
Rex adifi-
catur.*

uebat, nequid iniis quæ diximus locis loqueretur, ut ne quidem respondere vellet iis, qui ibidem sibi quid dicebant. Quodam tempore, cum Rex Henricus ad Monasterium venisset, & casu per claustrum obambularet, videns Religiosum hunc illac transcurrentem, eum ad se vocauit, ut secum loqueretur, quod illum ob vitæ sanctimoniam magni faceret, & carum haberet. At hic gressum figere noluit, nedum respondere. Eum ergo ut nihil respondere Rex vidit, alius in clamare cepit, & illum insequi nominatim, vocando. Verum Dei seruus, nec steritum, nec verbum locutus est, donec extra claustrum venisset. Ergo, ambobus iam extra claustrum versantibus, percontatur eum Rex, Cur ante sibi loqui noluisse? Ille causam rei huius reddens: In claustro, inquit, in quo me Maiestas vestra vocabat, Religiosos loqui minime decet. Atque hæc fuit causa cur nihil responderim, vsq; dum foras prodirem, Et addit historiam, hoc Regem responso mire fuisse ædificatum.

CAPVT IX.

*De aliis medijs, quæ ad Regularum
obseruantiam non parum no-
bis conferent.*

PRæter id quod iam dictum est, ad ferriam exactamque Regularum nostrarum obseruantiam, extimulabit nos quam maxime: Primo bonum ædificationis exemplum, quod dare nos omnibus oportet, iuxta illud Apostoli: *Providentes bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus.* Neque enim sufficit, esse nos bonos nobis, verum insuper necesse est vitæ nostræ & exemplo alijs luceamus. Sicque luceat lux nostra coram hominibus, & videant opera nostra bona & vitam exemplarem, & glorificent patrem nostrum qui in cælis est. Perinde ac homines Deum laudare, glorificare ac bene-

*Rom. 12. 17
2. Cor. 8. 21*

Matt. 5. 16

dicere solent, cum vel arborem floribus ac fructibus onustam, vel rosam pulchram & odoriferam conspiciunt. Omnibus quidem hominibus sublustri hoc bonæ vitæ exemplo præluceamus oportet; fratribus tamen nostris, quibuscum frequentius conuersamur, quam maxime & potissime.

Porro bonum isthuc exemplum & ædificatio, non tam consistit in eo, ut graui nulla peccata committas, quam ut paruas imperfectiones euites, & nemo non ad oculum videat, esse & in obedientia & Regularum obseruantia quam exactissimum, ac parua & minuta Religionis iussa & consuetudines magni facere, & in pretio habere.

Vnde, Qui in hoc magis eminet & excellit, plus exempli boni & ædificationis dat, & quo professione quis antiquior, & scientia eminentior, eorum magis alios ædificat, si in rebus illis exilibus sollicitus ambulare, & exactus esse appareat. Alia æstimari & magni fieri antiquitas non debet, non aliter quis alijs dici antiquior quam quod sit præ alijs humilior, mortificator & in Regularum obseruantia, & in omnibus iussis, quantum vis exilibus, exactior: Prout in Euangelio Redemptor ac Magister noster Iesus nos docuit, dicens: *Qui maior est in vobis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, sicut ministrator.* Si sunt nimirum qui bono suo exemplo Religionem sustentant, & ut virtus & disciplina Religiosæ vigor semper latius diffundatur, efficiunt hi columnæ sunt quibus ipsa suffulcitur & innititur. In Apocalypsi ait CHRISTVS, *Faciatis illam columnam in templo Dei mei, & Ieremiæ Deus olim dixit: Ego dedi te hodie in columnam ferream, & Ierem. 1. 11 murum aeneum.*

Contra vero nullum quis maius inferte Religioni damnum noxamue potest, quam prauum fratribus in ea exemplum præbendo, quo autem Veteranior, talentisue maioribus instructus erit, eo hæc noxa erit maior. Exemplum namque ad mouendū, & alios post se trahendos, vti S. Patres

*Exemplum
bonum.*

*Exemplum
maius
maius
maius*

7/16. 11

*374. 10
377. 6. 1
378. 8
379. 5. 1
379. 10*

Patres nos & experientia docent, est efficacissimum in malo vero & vitio adhuc multo est potentius. Si ergo alius ille te, qui veteriores, ita tepide Regulas tuas observare videt, & parva non curare, quid faceret ipse accedente illa inclinatio naturali, qua omnes quotquot sumus ad libertatem aspiramus, & quibusdam Regulis atctari, restingi, ac cohiberi detrectamus? quid, videns iter complanatum, & ostiolum apertum faciet aliud quam per ipsum transire?

Hoc scilicet volebat & aliud non expectabat, quam ut quis sibi hic Ducatum praestaret, & qua inde sequeretur, veracundiam sibi tolleretur. Hoc modo disciplina Religiosa paulatim relaxatur ac dissolvitur: cuius rei tu prima es causa & initium.

Itaque non solum propriatum, sed & alienarum tibi culpatum Deo reddenda erit ratio, quod malo tuo exemplo illarum causa fueris: iuxta illud Prophetæ *Ab oculis meis mundame, & ab alienis parce sermo tuo.* Hoc ergo adiuuare nos debet, ut in Regularum nostrarum observantia exacti & serii simus, & nihil in iis agamus, quod aliquem offendere & scandalo esse possit.

Altera ut Regularum observantia semper integra vigeat & in flore permaneat, ratio est in primis obuia, & admodum facilis: & hanc nobis B. P. in ipsis constitutionibus a Regularibus assignat, dum ait: *Aliquoties singulis annis omnes a superiore sibi poenitentias iniungi propter defectum observantionis Regularum petant: Et hac cura iudicium sit illius quæ de suo profectu spirituali in Sua Dei quisque habeat.* Tanti faciendæ nobis Regulae nostræ sunt, ut, dum eas transgrediamur, non modo propterea in animo interius displicentiam sentire ob lplum summopere dolentes, sed eam exterius ostendere nos oporteat, aliquam propterea poenitentiam nobis iniungi petentes, & iniunctam exequentes.

Quod cum sit, etsi subinde quis in

Regulas impingat, poenitentia tamen hanc fracturam reparat ac restaurat, ipsæ quoque Regulae in vigore, integritate & observantia sua perinde manent, ac si eas nemo violaret.

Docent vulgo Doctores Iuris civilis necnon Theologorum legem in vi sua, flore vigore & viridi observantia, atque tam integram quam si tunc primum conderetur, manere, cum qui eam infringit, castigatur, neque enim est necesse, ut, quod lex in vigore & observantia sua manere dicatur, ea a subditis non infringatur, suffi. it ad hoc, serio aduigilari, ut qui eam transgrediantur, poenas dent: at cum passim ab omnibus, quavis occasione violatur, hæcque violatio non castigatur, nec curatur, id inquit, signum est, legem illam in vigore non esse nec vim legis obtinere, sed per non usum, vel usum contrarium iam derogatam & abrogatam esse. Id ipsum nos de regulis dicere possumus. Quando videlicet tam in Religione solite proceditur, ut statim, atque erratum committitur, & contra Regulam peccatur, sequatur poenitentia, tunc optime Regularum observantiam vigere: At, cum hinc Regulae passim, & de facili violantur, multæque circa eas imperfectiones admittuntur, illinc vero nullas propterea rogari tubirique videmus poenitentias, vere nos dicere posse illas minime servari: quandoquidem tam libere & effrenate violantur, ut huc ne quidem reflectatur, peccans impune habeat, imo erratum etiam parui fiat. Dicendum ergo, Regulam illam iam vim Regulae non obtinere, quod eam vsus in contrarium abrogarit, cum ea superioribus videntibus vel consciis, infringatur, nullas autem violator poenas luat.

Atque hinc est, quod superiores, quibus ex officio necessario incumbit providere, ut Regulae in vigore & flore suo permaneant, quique Religionis ceu excubitores & custodes sunt, poenitentias pro defectibus in earum observantionibus

*Lex tum
viger quæ
do impro-
bitas casti-
gatur.*

*Exemplum
malum cum
sa in iustis
malorum,*

psal. 18. 13.

*174. con-
f. c. 1.
172. Gre-
g. 11. 11.
Summarij.*

tionem commissis iniungere in conscientia teneantur. Adeo ut, dum te superior re vel verbis castigat, non ideo faciat, quod male erga te sit animatus, vel minoris te faciat (noui siquidem, nos homines esse, & tanti non esse unam vel alteram Regulam transilire) sed ut suo officio satisfaciat, à quo & Regularum integritati consulere, & ut in vigore primo maneat, aduigilare iubetur.

Vnde si, dum illæ violantur, vel parum curaret ac dissimularet, vel violentem ut oportet non corripere: ostenderet haud dubie parui se eas facere, hanc violationem velut ratam habere & consentire, ut earum usus & exercitium paulatim intercidat, ipsaque Religio tandem relaxetur & intepescat. Atque hæc est, inquit

*De sex aliis
Seraphim.
1. alia.*

Iacob. 3. 2.

S. Bonaventura, inter Religiones obseruantia primæ seruantes ac reformatas, & alias dissolutas relaxatasque differentia: non quod in his peccetur, & in illis minime (hoc namque profus fieri nequit, quia in multis offendimus omnes) sed, quod in obseruantibus & reformatis, qui regulam infringit castigetur & reprehendatur, in dissolutis nequaquam.

Quod ergo superior ratione officii sui facere reueretur, id etiam ab omnibus passim B. P. N. vult videri. Vnde ait: *Aliquoties singulis annis omnes à superiore sibi penitentias iniungi propter defectum obseruantia Regularum petant.*

Valde quippe Præposito laboriosum foret, ac molestum, si, ut licitor & vindex delinquentibus singulis à tergo instare deberet, & eis pro vnaquaque quam prætergreditur Regula poenitentias ex merito iniungere.

*Penitentia
spontanea.*

Echeri id plane non poterat: & esto posset, suauitati tamen quam societas usurpat, minime id conueniebat. Id tuum est curare, tuum est primo apud superiorem culpam tuam de te poenitentiam, per ea poscere, nec permittere, ut ante ab alio quam à te tuam Præpositus culpam & defectum resciat. Tuæ namque ex sunt

partes, & magis per hoc ipsum tu, quam alius quilibet, lucraris.

In primis vero ponderanda est, quam huiusce rei in eadem regula B. P. assignat, ratio: *Et hæc cura in dicitur sit illa quam de suo profectu spirituali in via Dei quisque habeat.* Adeo ut, dum quis de poenitentia ob defectum in Regulam commissum à superiore petenda anxie sollicitus est, simul etiam se de profectu suo spirituali laborare, & esse sollicitum ostendat: contra vero, qui variis Regulis violatis, multosque in iisdem defectus committens aliquam propterea poenitentiam petere negligit, suo de profectu parum se laborare declarat.

*Penitentiarum
frequens
suis signa
seruati.*

Vnde dum pius hoc exercitium domi frequens est, multæque passim poenitentia & mortificationes suscipiuntur, rem domus optime procedere, magnum in didem vigere feruorem, atque adeo omnes bene edificatos & animatos esse censemus.

Hoc ergo secundum est medium quod iam damus: quod sane admodum obseruatum facile est. Non dico nullos omnino in Regularum obseruantia defectus nobis esse admittendos: ad hoc enim Angeli esse deberemus non homines: sæpe namque in eas impingemus: & quis est quantumlibet iustus, qui non aliquando in venialia incidat? *Non est enim homo, qui non peccet.*

3. Reg. 3. 46

At cum delinques, aliquem doloris ac duplicitatis sensum ostende, ut appareat te Religiosum esse, Regulas magni facere & æstimare, magnumque & ardens earum seruandarum desiderium præferre. Videaris saltem quamprimum culpam & commissum dicere: nam per paruum hæc poenitentiam quam subis Regulæ violationi plane satisfacis: quin etiam hinc maius accipies compendium, quam ante passus es dispendium: ipse quoque diabolus ob defectum, in quem præcipitare te compulit, non tam gloriabitur, quam confusus erubescet, quod ipse tam bene eum reparare sciueris.

Ita id

*Damnosa
penitentia
vltro susce-
ptu con-
funditur.*

Ita id ipsemet alias apud S. Patrem Do-
minicum, et si inuitus, falsus est, quando
ab illo per omnes est Monasterij officii-
nas deductus, & dicere iussus, quo in sin-
gulis earum modo Religiosos illius ten-
taret. Nam cum ad Capituli locum tan-
dem deuentum esset, in quo & culpæ pa-
lam aperiuntur, & peccantes coanguun-
tur & castigantur; dæmon infrensus &
ringens, hic, inquit, perdo quidquid in
recreationis, refectiois, ac reliquis lo-
cis ante sum lucratus.

Et non apud Deum solum, verum et-
iam apud homines, per hæc peniten-
tiarum Regularum violatio abunde repara-
tur & emendatur. Negligens v. g. fuisti in
campanæ signo audiendo, vel ad id, re-
conferendo, ad quod vocabaris, publicè
aliquem defectum, quem viderunt om-
nes admisisti, ecce per penitentiam ali-
quam publicam & tantum dicendo cul-
pam tuam negligentia huic medicina
fiet. At si defectus quidem videatur, nul-
la tamen propter eum penitentia susci-
pi, merito dici poterit, in domo illa ob-
seruantiam Regularum non vigere, sed
eam paulatim deficere & pessumire.

Notandum autem hic est, licet in So-
cietate potius moris sit, vt penitentia
vltro petantur, quam à superiore iniun-
gantur, & ita id semper fieri conueniat,
non propterea tamen secundum peni-
tentiarum usurpandarum modum, qui
in Regula præscribitur intermittendum
videri: nimirum quando eas propter eundem
finem superior imponit. Hæc enim causa
foret vt penitentia, quas superior ini-
iungeret, difficiles viderentur, & nonnulli
nimis quam indigne ferrent hæc sibi pe-
nitentias præscribi: quod notabile Reli-
gionis detrimentum & scandalum foret
omnium.

Quocirca hunc dandi penitentiarum
summa plus extendi & generaliter ab o-
mnibus practicari potest, quia nunquam
eius usurpandi deerit occasio. Imo, esto
hæc deesset, vult B. P. Si omnes parati sint
admittere & adimplere prompta solennitate
omnes & quasuis penitentias, que sibi erunt
Roariquez, exercit. pars 2.

*inimica, etiamsi propter defectum non cul-
pabilem iniungerentur. In quo suam quis
virtutem, humilitatem, nec non quo er-
ga sui profectum ardeat, desiderium ma-
gis patefacit: Iuxta illud Apostoli Petri
Qua enim est gloria, si peccantes & colaphi-
zati suffertis? Sed si benefacientes patienter
sustinetis, hæc est gratia apud Deum. Parum
sanctum est, quod, cum reuera deliquisti, &
reprehendi mereris, dum reprehensione
ac penitentiam æquanimitate sustines;
at quando nullo tuo de merito rephendu-
deris, & multaris perinde ac si reuera
peccasses, penamque patienter & æqua-
nimitate feris; hoc profecto permagni fa-
ciendum est.*

Tertio ad regularum obseruantiam
non parum cõferet id; quod vltima Sum-
marum, & vltima communium regula ha-
bemus, videlicet eas scire & nosse; vnde
illic præcipitur, vt omnes eas in cubiculo
asseruent, & singulis mensibus legant,
vel legi audiant. Quibusdam etiam satis
non est, illas in Refectorio semel in men-
se legi audire, sed præterea in lectione sua
spirituali quotidie tres aut quatuor præ-
ter communem lectionem Regulas euol-
uunt: quo fit vt nulla non Regula singu-
lis mensibus pensiculate attendere que per-
curratur & ruminetur. Quæ sane praxis
in primis laudabilis est, & optima spiri-
tualis lectio futura.

Adiuumento demum huc erit, de ipsa
Regularum obseruantia examen parti-
cularare institueri; non quidem de omni-
bus simul, sed primo de ea qua maxime
quis opus habebit, ac deinde de alia, in-
terdum de iis singularim, quæ ad offi-
cium suum spectabunt. Et erit id
examen in primis proficuum
& fructuosum.

cc TRACTA-

*Reg. 4.
Summarum.*

*Reg. 37.
Summarum.*